

Varhaiskasvatuksen vuokramoduulin hankinnan keskeyttäminen

Kaupunginhallitus 30.08.2021 § 196

Valmistelija: Tekninen johtaja Antti Hakola

Kaupunki on pyytänyt 1.7.2021 päivätyllä tarjouspyynnöllä tarjouksia varhaiskasvatuksen käyttöön tulevista vuokramoduuleista. Kauhavan yhtenäiskoulun ja Kirkkorannan päiväkodin väliselle hiekkakentälle. Määräaikaan mennessä kaupunki sai kolme tarjousta, joista yksi oli tarjouspyynnön mukainen. Tarjousten saamisen jälkeen on ilmennyt seikkoja, joiden perusteella kaupungin on harkittava hankinnan keskeyttämistä.

Hankinnan keskeyttämisestä yleisesti

Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016) 125 §:n 1 momentin mukaan hankintamenettely voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä. Lainkohtaa koskevien esitöiden mukaan (HE 108/2016 vp, s. 223) mukaan pykälä säilyy muuttumattomana aiemmin voimassa olleen julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 73 a §:ään nähden. Jälkimmäisenä mainitun säännöksen esitöiden (HE 182/2010 vp, s. 22-23) mukaan keskeyttämisen syy arvioinnissa hankintayksikön tulee kiinnittää huomiota siihen, perustuuko hankintamenettelyn keskeyttäminen todellisiin syihin ja siihen, vaikuttaako ratkaisu syrjivästi ehdokkaisiin tai tarjoajiin. Hankintayksikkö voi päätyä keskeyttämisen jälkeen toteuttamaan hankinnan omana työnään tai käynnistämään uuden hankintamenettelyn, joka on keskeytettyyn hankintamenettelyyn nähden kuitenkin erillinen ja uusi prosessi.

Oikeuskirjallisuudessa ja vakiintuneessa oikeuskäytännössä hyväksyttäväksi syyksi hankinnan keskeyttämiselle on katsottu tilanteet, joissa tarjouspyyntö on osoittautunut tulkinvaraiseksi tai virheelliseksi tai jos on menettelyssä saatu ainoastaan yksi hyväksyttävä tarjous, eikä todellista kilpailua ole siten syntynyt. Hyväksyttäväksi syyksi on katsottu myös se, että saadut tarjoukset ylittävät hankintaan varatut määrärahat. Markkinaoikeus on myös todennut, viitaten talousvaliokunnan mietintöön hankintalakia koskevasta hallituksen esityksestä (TaVM 48/2010 vp, s. 4), että Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan hankintamenettelyn keskeyttäminen ei edellytä vakavien tai poikkeuksellisten seikkojen olemassaoloa.

Mm. markkinaoikeuden ratkaisussa MAO:272/16 on katsottu, että keskeyttämisperuste on ollut käsillä, kun saatujen tarjousten hinnat ylittävät hankinnalle varatut määrärahat.

Vuokratilamoduulien hankinnan keskeyttäminen

Kaupunginvaltuusto on 21.6.2021 34 § päättänyt, että päiväkotimoduulien vuokratuksumuksiin varataan talousarvioon 155.000 euroa vuodessa vuosina 2022 - 2027. Laskelman perusteena on kuuden vuoden sopimus vuokramoduulipäiväkodin osalta.

Tarjouskilpailussa saatiin kolme tarjousta, joista jokainen ylitti huomattavasti valtuuston päättämän talousarvioon vuokratuksumuksia varatun määrän. Koska hanketta ei voida toteuttaa siihen vuosille 2022 - 2027 varatuilla määrärahoilla, on hankinta keskeytettävä.

Tämän lisäksi 1.7.2021 julkaistu hankintailmoitus on ollut osittain tulkinvarainen ja

epäselvä. Hankintailmoituksessa on ensinnäkin viitattu vanhan hankintalain pykälään. Lisäksi tarjouspyyntö on epäselvä toimitusajan suhteen. Sivulla 1 todetaan, että *"Tilamoduulit hankitaan ajalle 1.12.2021 - 31.7.2027 + 2 vuoden optio. Mikäli toimittaja ei pysty tähän aikatauluun, pyydetään toimittajaa ilmoittamaan toimitusaika, mihin kohtaan toimitus onnistuu."* Kuitenkin sivulla ilmoitetaan, että *"Tilaaaja edellyttää, että tilat ovat käyttövalmiina 30.11.2021 alkaen."* Näiden kahden kirjausten välillä on ristiriita, joka on ollut omiaan aiheuttamaan tarjoajille epäselvyyttä siitä, onko toimitusaika lukkoon lyöty vai voiko toimittaja esittää vaihtoehtoisia toimitusaikoja. Edellä mainitut tulkinnanvaraisuudet puoltavat hankinnan keskeyttämistä.

Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on myös katsottu, että jos tarjouskilpailussa on saatu vain yksi hyväksyttävä tarjous, tämä muodostaa perusteen hankinnan keskeyttämiselle. Varhaiskasvatuksen vuokramoduulien hankintailmoituksen perusteella kaupunki sai kolme tarjousta, joista vain yksi vastasi tarjouspyyntöä kaikilta osin. Näin ollen todellista kilpailua ei ole syntynyt ja hankintamenettelyn keskeyttämiselle on hankintalainsäädännön mukaiset perusteet.

Edellä kuvatuilla perusteilla hankinnan keskeyttämiselle on hankintalain 125 §:ssä tarkoitettu todellinen ja perusteltu syy.

Asiakirjojen julkisuus

Hankintalain 138 §:n mukaan hankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen ja asiakirjoista perittäviin maksuihin sekä asianosaisen tiedonsaantioikeuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki), jos hankintayksikkö on mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu viranomaisen tai jos sen on muualla laissa olevan säännösten perusteella noudatettava sanottua lakia.

Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi asianosaisille hankintaa koskevien päätösten tekemisen yhteydessä. Tiedot toisen tarjoajan liikesalaisuuksista ovat kuitenkin aina salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan perusteella. Tämän lisäksi hankintayksikkö voi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdan nojalla pitää salassa myös muut kuin liikesalaisuuksia sisältävät asiakirjat, jos tiedon antaminen heikentäisi mahdollisuuksia edellisten hankintojen tekoon.

Kaupunki pitää salassa kaikkien tarjousten tehneiden tahojen tarjoukset julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdan perusteella siltäkin osin, kuin ne eivät sisällä kyseisten tarjoajien liikesalaisuuksia. Tällöin tarjoajat eivät tule tietoiseksi toisten kilpailijoiden antamista tarjouksista. Asiakirjojen salassapito jatkuu siihen saakka, kunnes hankintayksikkö on tehnyt hankinnan kohdetta koskevan hankintapäätöksen uudessa hankintamenettelyssä tai päättänyt luopua kokonaan sen toteutuksesta.

Toimivalta

Hankintalain 125 §:n 1 momentin mukaan hankinnan keskeyttämisestä on tehtävä lain 123 §:ssä tarkoitettu kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Hankintalaissa ei ole säädöksiä siitä, missä vaiheessa hankintamenettelyä hankintayksikkö voi keskeyttää hankinnan. Hankintayksikkö voi siis keskeyttää hankinnan missä vaiheessa tahansa.

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus päättää

1. keskeyttää hankintalain 125 §:n 1 momentin mukaisesti varhaiskasvatuksen vuokramoduulin hankinnan edellä esitetyillä perusteilla
2. käynnistää välittömästi moduulin kilpailutuksen neuvottelumenettelyllä.

Asian käsittely:

Harri Ojanperä esitti, että kaupunginjohtajan esitykseen lisätään kolmas kohta seuraavasti:

3. kilpailutuksen on oltava valmis 1.11.2021.

Jorma Kari, Tuula Mäki-Fränti, Risto Mattila ja Tiina Roumio kannattivat Ojanperän esitystä.

Kaupunginjohtajan muutettu esitys:

Kaupunginhallitus päättää

1. keskeyttää hankintalain 125 §:n 1 momentin mukaisesti varhaiskasvatuksen vuokramoduulin hankinnan edellä esitetyillä perusteilla
2. käynnistää välittömästi moduulin kilpailutuksen neuvottelumenettelyllä
3. että asia tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi lokakuun 2021 aikana.

Puheenjohtajan tiedustellessa kaikki hallituksen jäsenet ilmoittivat olevansa kaupunginjohtajan muutetun esityksen kannalla.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan muutetun esityksen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että

- tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.23 - 17.58 paikalla kokouksessa oli tekninen johtaja Antti Hakola. Hakola poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa
- Jorma Kari poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.14.

Lisätietoja: Tekninen johtaja Antti Hakola, puh. (06) 2412 9510,
etunimi.sukunimi@kauhava.fi
